

07.02.24

9-А клас

Історія України

вч. Рзаєва Н.О.

Тема: Ліквідація кріпацтва та реформи 1860-1870 років.

Мета: охарактеризувати економічний розвиток Наддніпрянщини в середині XIX ст., детально зупинитися на проведенні селянської реформи 1861 р.; визначити, у чому полягала необхідність проведення реформ адміністративно-політичного управління в Російській імперії, з'ясувати суть та значення проведених перетворень; розвивати в учнів уміння встановлювати причинно-наслідкові зв'язки під час аналізу історичних подій, працювати з історичними джерелами, зіставляти різні погляди з однієї проблеми, висловлювати власну точку зору, аналізувати матеріал, робити висновки.

Актуалізація опорних знань

Експрес опитування

- *Що стало причиною війни між Росією та Туреччиною і приводом для її початку?
- * Чому вступ у війну Англії і Франції означав неминучу поразку Росії?
- * Чому війна дістала назву Східна (Кримська)?
- * На основі відомих вам фактів про участь українців у Східній (Кримській) війні, обґрунтуйте тезу «Севастополь — місце української слави».

Мотивація навчальної діяльності

Давайте звернемося з вами до слів відомого **Кобзаря** який і сам з дитячих років був кріпаком, як він характеризує становище селянства

<i>Аж страх погано</i>	<i>У тім хорошому селі.</i>
<i>Чорніше чорної землі</i>	<i>Блукають люди, повсихали</i>
<i>Сади зелені, погнили</i>	<i>Біленькі хати, повалялись,</i>
<i>Стави бур'яном поросли.</i>	<i>Село неначе погоріло,</i>
<i>Неначе люде подуріли,</i>	<i>Німі на панищину ідуть</i>
<i>І діточок своїх ведуть!..</i>	<i>І не в однім отім селі,</i>
<i>А скрізь на славній Україні</i>	<i>Людей у ярма запрягли</i>
<i>Пани лукаві... Гинуть! Гинуть!</i>	<i>У ярмах лицарські сини,</i>

А препоганії пани

Жидам, братам своїм хорошим,

Остатні продають штани...

Погано дуже, страх погано!

В оцій пустині пропадають.

А ще поганше на Україні Дивитись,

плакати — і мовчать!

Ось як про волю висловлювався **Леонардо да Вінчі** Воля – головний дарунок природи.

Митрополит Іларіон вважав, що Воля народу – воля Божа.

Сьогодні ми поведемо мову про те як селянство Наддніпрянської України отримувало довгоочікувану свободу.

Вивчення нового матеріалу

Хронологічний ланцюжок (запишіть)

Основні дати та події:

19 лютого 1861 р. Ліквідація кріпосного права в Російській імперії

1864 р. Судова, земська і шкільна реформи

1870 р. Міська реформа

1865 р. Реформа в галузі цензури

1874 р. Перехід до загальної військової повинності

Робота з термінами (запишіть)

Реформа (від лат. – перетворюю, поліпшую) – політичне, економічне чи інше перетворення, що здійснює влада заради зміцнення чинного ладу.

Тимчасовозобов’язані селяни – селяни після реформи з якими ще не уклали викупну угоду.

Викупна угода – договір селян з поміщиком про скасування кріпацтва.

Відрізки – ділянки землі, які у селян забирали після аграрної реформи.

Недоїмки – борги селян перед державою.

Робота зі схемою

Причини реформування в Російській імперії

Олександр II Романов

російський імператор

з 1855 до 1881 року.

провів ряд реформ:
скасування кріпосного права 1861,
земельну, судову,
військову, фінансову,
міську, середньої і вищої освіти та інші.

Робота з підручником: стор.148-150

Риси селянської реформи 1861 р. в Наддніпрянській Україні:

1. Ліквідація кріпосництва
2. Викуп землі селянами
3. Організація селянського самоуправління
4. Визначення повинностей тимчасовозобов'язаних селян

Хвилинка відпочинку. Гімнастика для очей

https://youtu.be/u_fLRqqJ59E?si=uANSHgRkLIGVwBpf

АДМІНІСТРАТИВНІ РЕФОРМИ 60-70-Х РОКІВ 19 СТОЛІТТЯ В РОСІЙСЬКІЙ ІМПЕРІЇ

ФІНАНСОВА РЕФОРМА 1862 Р.

Було сформовано Міністерство фінансів. Встановлено гласність бюджету – розпис державних прибутків та видатків почали публікувати у пресі

ВІЙСЬКОВА РЕФОРМА (1862 - 1874)

Усю територію Росії поділено на 10 військових округів. Українські губернії увійшли до складу трьох округів. У кожній губернії та повіті створювалося місцеве військове управління, яке займалося системою підготовки резерву та введенням закону про військову повинність. Військова повинність стала загальною. Тривалість служби скорочувалася з 25 до 6 років в піхоті і 9 на флоті; вводилися права звільнення від неї. Проводилася модернізація армії

СУДОВА РЕФОРМА 1864 РІК

Було запроваджено буржуазне судочинство, що відбувалося за участю сторін, вершилося присяжними засідателями, яких вибирали із заможних верств населення. Створювалися окружні суди, які становили першу судову інстанцію. Вироки могли бути оскаржені в судових палатах, яких в Україні було три – Київська, Харківська, Одеська. Касаційні функції виконував сенат, дрібні справи розглядалися мировими судьями, які обиралися на трьохрічний строк земськими і міськими гласними

**ЗЕМСЬКА РЕФОРМА
1864 РОКУ**

Створено так зване місцеве (земське) самоврядування під зверхністю дворянства. Реформа поширилася на південні і лівобережні губернії, де було утворено 6 губернських та 60 повітових управ. На Правобережжі, зокрема у Волинській губернії, земську реформу провели аж у 1911 році, оскільки абсолютна більшість поміщиків була польського походження і брала участь у національно-визвольному русі

**ОСВІТНЯ РЕФОРМА
1864 РОКУ**

Реорганізація системи освіти. Освіта перестала бути становою. Створення широкої мережі шкіл, в тому числі початкових і середніх навчальних закладів. Поява класичних (гуманітарних) і реальних (природничо-математичних) гімназій. Дозвіл відкривати початкові середні школи приватним особам, громадянам, міським товариствам.

**МІСЬКА РЕФОРМА
1870 РОКУ**

В усіх містах України створювалися міські думи. Право участі у виборах гласних до дум мали лише власники нерухомого майна. Більшість населення міст цього права не мала. Встановлювався віковий ценз не менше 25 років. Вибори гласних проводилися за трьома куріями, кожна з яких, незалежно від кількості виборців, вибирала третину загального числа гласних. Дума обирала виконавчий орган – міську управу на чолі з головою

Висновки: На середину XIX ст. Російська імперія потребувала реформ практично в усіх сферах життя. Реформи 60-70-рр. XIX ст., хоча і мали значні недоліки, але сприяли покращенню становища населення і призвели до пожвавлення соціально-економічного життя в українських землях.

Узагальнення. Систематизація. Рефлексія.

Перегляньте відео: https://youtu.be/yEnADw_kSI?si=IDdF_1E5PaffL3SI

Приєм «Так-Ні»

Чи погоджуєтесь ви з твердженням (так «+», ні -)

1. Маніфест був підписаний 19 лютого 1861 р. Миколою II
2. Кріпосницька система скасовувалася.
3. Реформу 1861р. назвали Великою.
4. Негативним наслідком стало малоземелля селян.
5. Цукробурякове виробництво розвивалось у Південній Україні.
6. Демографічний ріст загострив земельну проблему.

Домашнє завдання:

- Прочитайте § 21.
- Запишіть позитивні та негативні наслідки реформ 60-70 років XIX ст.
- Повторити тему Наддніпрянська Україна на поч. XIX ст.

Завдання надсилайте на освітню платформу Human або на ел. адресу

nataliarzaeva5@gmail.com

Бажаю успіхів у навчанні!